

//LA TRANSFORMACIÓ AURORAL: EL POEMA I D'EL PIS DE LA BADIA, DE MIQUEL ÀNGEL RIERA //

PERE ROSELLÓ BOVER
UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

///

PARAULES CLAU: Poesía, poesía catalana contemporània, anàlisi de text.

RESUM: Aquest article comenta el poema I del poemari *El pis de la badia*, de Miquel Àngel Riera. Aquesta peça és una magnífica obertura de l'últim poemari de l'autor, atès que narra una experiència inicial i, alhora, iniciàtica. Escrit en un llenguatge senzill, només amb el suport d'algunes imatges i emmotllat en alexandrins, Miquel Àngel Riera en aquests versos aconsegueix comunicar al lector la transformació interior que li ha fet sentir l'experiència de l'espera de l'estimada. Es tracta d'un poema que s'inscriu en la lírica amorosa més característica de l'escriptor de Manacor i, sens dubte, en constitueix un dels moments més reeixits..

KEYWORDS: Poetry, contemporary Catalan poetry, analysis of the text

ABSTRACT: This paper comments the first poem of the collection of poems *El pis de la badia*, by Miquel Àngel Riera. This piece is a magnificent opening of this author's last collection of poems, as it narrates an experience which is both initial and initiatic. Written in a plain language, with the solely support of some images, and moulded in verses of twelve syllables, in these verses Miquel Àngel Riera manages to communicate to the reader the inner transformation brought about by the experience of waiting of the beloved. This poem falls within the loving poetry characteristic of the writer of Manacor and, undoubtedly, constitutes one of its most successful moments.

///

Introducció

L'any 1992 Miquel Àngel Riera (Manacor, 1930 – Palma, 1996) va publicar la primera edició d'*El pis de la badia*¹ (escrit l'estiu de 1991), dotze anys després d'haver tret a la llum *Llibre de benaventurances* (1980), el poemari anterior. El volum suposava el retorn de l'escriptor manacorí a la poesia, després d'uns anys de dedicació quasi exclusivament a la narrativa. A més, si bé tota la lírica catalana de Riera està travessada pel tema de l'amor a Nai –nom rere el qual ens parla de l'estimada real–, aquest llibre també suposava una tornada a una poesia altra volta centrada en el tema exclusivament amorós, que havia caracteritzat *Poemes a Nai* (1965), el primer llibre català publicat pel nostre poeta.

El pis de la badia havia estat motivat per un fet biogràfic: l'adquisició d'un apartament al Passeig Marítim de Palma, amb la finalitat de sovintejar la ciutat, per tal d'aprofitar millor la darrera etapa de la vida, que s'obria al nostre poeta amb la perspectiva de la propera jubilació. De fet, el poemari és ple de referències a fets i a anècdotes reals. Per aquest motiu, els poemes del llibre insisteixen reiteradament en el motiu del *carpe diem*, tot proclamant una recerca aferriada de la felicitat, i alhora mostren la consciència i el temor de l'escriptor a la decadència de la vellesa, a la malaltia i a la mort.

Potser a causa de la consciència de la proximitat de la mort, Miquel Àngel Riera es va lliurar durant els últims anys a una tasca de correcció dels seus poemaris. *Poemes a Nai*, *Biografia* i *Llibre de benaventurances*, escrits i publicats ja feia temps, foren sotmesos a una revisió intensa –més en uns poemes que en altres– i n'aparegueren noves edicions (el 1995 els dos primers i el 1990 i el 1995 el tercer). Sens dubte, la mort sobtada del poeta va impedir que realitzés aquesta labor en els altres dos llibres publicats: *La bellesa de l'home* i *Paràbola i clam de la cosa humana*.

Curiosament, però, un dels llibres que sofí una revisió més intensa va ésser *El pis de la badia*. Just un any després d'haver estat publicat, n'aparegué una altra edició², motivada, no perquè s'hagués exhaurit la primera, sinó per la decisió de l'autor d'introduir-hi una sèrie de correccions –en alguns casos considerables– en vint-i-quatre dels trenta poemes³. Aquesta reedició tan poc distanciada de l'anterior va obligar Miquel Àngel Riera a posar una nota preliminar en què confessava que, en veure el llibre imprès, havia tingut la “impressió de tractar-se d'un material que encara no havia tancat les darreres fases del seu procés creatiu”, per la qual cosa havia assajat “de dedicar-li un nou esforç”, tot i admetre que haver-lo publicat en un estat inacabat li produïa “un cert sentiment de vergonya enfront dels generosos lectors de la versió primerenca”⁴. En general, a més de canviar algunes expressions que potser no agradaven al poeta, la majoria de les correccions que Miquel Àngel Riera introdueix al seu text semblen voler corregir (i, fins i tot, evitar) possibles problemes de mètrica o eludir algunes repeticions.

¹ Miquel Àngel RIERA, *El pis de la badia* (Barcelona: Columna, 1992).

² Miquel Àngel RIERA, *El pis de la badia* (Barcelona: Columna, 1993).

³ Vegeu l'edició crítica de l'obra de Miquel Àngel RIERA, *Obra Poètica Completa (1953-1993)*. Edició crítica a cura de Pere Roselló Bover. (Port de Pollença: edicions del salobre, 2004), pàgs. 169-213.

⁴ Miquel Àngel RIERA, *El pis de la badia* (Barcelona: Columna, 1993), pàg. 11.

Un dels poemes que experimenten canvis significatius és, precisament, el primer, que nosaltres ens proposem comentar. Almenys dotze versos sofreixen modificacions, algunes de les quals són importants, si bé cap d'elles en modifica el sentit. Vegem-ne, tot seguit, l'última versió, per passar després al seu comentari:

Aquell matí de maig inaugural, la vida
 em posà dins les mars la pedra dels migdies.
 Eren les tu i jo en punt, al pis de la badia,
 on havíem pujat tu i jo pelegrinant
 5 a tocar enfervorits el tremp de les falzies.
 De sobte, aquest cos meu, que abans solcaven ombres
 i un temps de desencís espès que m'ofegava,
 es va posar expectant com si mai altra cosa
 no hagués fet que esperar-te. La meua carn mostrava
 10 les ferides dels anys igual que un dia abans,
 eren ben els mateixos la color dels meus ulls,
 l'empremta dels meus dits, el to de veu i el número
 del carnet personal que em garanteix ser poble.
 En un moment que el món semblà posar-se en zel,
 15 va succeir quelcom que féu que la poquesa
 dels fets quotidians de sobte es capgiràs,
 i així fou prou que tu, convertint en diumenge
 el que era un dijous trist color de ventegada,
 sublimassis ran meu d'una manera nova
 20 calcant l'estil netíssim de la primera aurora
 que posares a punt tot just de ser persona.
 Enmig de ser-ho tant, de tant com existies,
 et va definir el cos que preferies ser
 molt més que mantenir-te en forma de concepte,
 25 i amb ell arran de mi vaig sentir que escorava
 la química del meu. I allò que abans jo era
 una dolça tenalla m'ho va anar esbrossant
 deixant-me nu, amb l'hàlit dels sers iniciàtics,
 aquell setze de maig demostrant-me que un dia
 30 nat per ser qualsevol pot acabar no essent-ho
 quan a partir d'un bes ens ha sotmès un cos.

Tema i forma

El poema ens presenta un fet que generà no sols aquesta peça, sinó tot el conjunt del llibre. Es tracta del relat d'un descobriment, que produeix una metamorfosi en el poeta, en el sentit que li canvia l'existència o, almenys, la seva manera de veure-la. El jo poètic ens conta com descobreix la naturalesa corporal del seu amor per l'estimada, la qual cosa li fa experimentar un renaixement de l'amor i de la vida.

Es tracta, per tant, d'un poema narratiu –encara que els fets contats, com veurem, no siguin de naturalesa externa–, per al qual Riera ha escollit l'ús del vers alexandrí sense rima. El primer hemistiqui sol acabar amb paraula aguda, però algunes vegades també ho fa amb un mot pla (versos 9, 11, 20, 24, 27 i 28). En el segon

hemístiqui semblen predominar les terminacions planes per sobre de les agudes (versos 4, 10, 11, 14, 16, 23, 27 i 31) i de les esdrúixoles (vers 12), però no hi ha una alternança sistemàtica de les terminacions masculines o femenines. Amb aquesta elecció mètrica sembla que el poeta ha pretès trobar un metre ample, que li permetés una narració detallada i minuciosa, i que alhora imposés un ritme constant i una cadència pausada i elegant. Així, el resultat és força diferent del de les combinacions de versos llargs i breus sense mètrica, en què en tants d'altres poemes el nostre autor cercava un ritme nou i més personal.

Presentació: versos 1-5

Pràcticament, tot el poema és un conjunt compacte, les seqüències del qual vénen marcades per les oracions gramaticals emprades i, per tant, s'expliciten gràficament en l'ús del punt i seguit (és a dir, una pausa més llarga en una lectura en veu alta). Els cinc primers versos serveixen de presentació, car Riera ens hi situa els esdeveniments en un moment i en un lloc determinats i es refereix als episodis immediatament anteriors. Així, ens emplaça a un "matí del maig", precisament "al pis de la badia". No es tracta, però, d'un dia qualsevol, sinó d'un jorn que deixarà petjada en el jo de poeta, per la qual cosa utilitza per designar-lo el demostratiu "Aquell", que el singularitza d'entre els altres. Malgrat que no pretenem aquí fer crítica textual, en la primera edició d'*El pis de la badia* Miquel Àngel Riera ens parlava d'"Aquest setze de maig", tot utilitzant una datació concreta, que a la segona edició només apareix al vers 29. Tanmateix, la importància d'aquest jorn ve donada per l'adjectiu "inaugural" amb què el titlla, car representa el començament d'una nova manera d'entendre l'existència i, per tant, d'una nova vida amb què s'obre tot el poema. Tanmateix els dos primers versos ens aclariran que aquest descobriment no ha vingut donat ni per la casualitat ni per la intervenció d'altri, sinó que ha estat precisament "la vida" qui s'ha encarregat de comunicar la descoberta al poeta. Aquesta troballa es presenta mitjançant una metàfora molt expressiva però difícil de precisar ("la pedra dels migdies"), que en palesa la transcendència i, alhora, la contundència. A més, és presentada com si es tractés de la donació d'un objecte preciós o màgic, car li ha posat "dins les mans"⁵, de la mateixa manera com a les rondalles o als mites els herois reben aquesta mena d'estrís.

El tercer vers ens situarà els fets en l'espai concret del pis de la badia. En canvi, la narració ara eludeix les referències temporals, tal com ho palesa l'expressió del tercer vers "les tu i jo en punt", en què substitueix els nombres de les hores i els minuts pels pronoms personals⁶. Pel que fa a l'espai, encara que es tracta d'un escenari tancat, les diverses informacions que ens dona ens suggereixen la idea d'obertura: la referència a la "badia" on està situat el pis; la idea de pujar-hi "pelegrinant", com si es tractés d'una ermita situada dalt d'un turó; i el fet que allà puguin tocar-hi "enfervorits el tremp de les falzies". En general, la idea d'ascensió —que també es troba en la poesia de Vicente

⁵ Notem també com aquest vers ha sofert una gran transformació en la segona edició del llibre (on simplement deia que la vida l'havia "sabut posar d'hora amb una gran destresa"), tot guanyant una expressivitat. L'expressió "la pedra dels migdies", en canvi, ja apareixia al vers cinquè.

⁶ A la primera edició, en canvi, emprava l'expressió "l'amor en punt".

Aleixandre, una de les influències més importants de la poesia de Miquel Àngel Riera en els inicis— dominarà tot el poemari i esdevindrà un correlat simbòlic del procés de superació i d'elevació del poeta en el seu itinerari amorós i vital⁷.

Cos central: versos 6-26

El cos central del poema s'inicia al vers 6 i arriba fins al primer hemistiqui del 26. Està format per quatre oracions, que es poden considerar quatre subseqüències. La primera, que abasta fins al primer hemistiqui del vers 9, ens comunica que s'ha produït una transformació en el jo del poeta. La locució adverbial “De sobte” ens adverteix que es tracta d'un canvi que ha tingut lloc sense cap indicatiu o senyal previ. Però sobretot cal destacar el desplaçament, mitjançant una sinècdope (és a dir, la substitució del tot per una part), del protagonisme del “jo” del poeta al seu “cos”. Aquest recurs implica un canvi en l'ús de la persona gramatical dels verbs, que passen de la primera a la tercera del singular, de l'ús del “jo” al de l'“ell”. Ara el protagonista és “aquest cos meu”, que assumeix una actitud independent de la resta de la persona i es posa “expectant com si mai altra cosa / no hagués fet que esperar-te.” De fet, traslladar l'actitud de l'espera únicament al cos implica dotar-lo d'una capacitat intel·lectual i afectiva o, el que és el mateix, subordinar el vessant psicològic o espiritual al fisiològic o material. D'aquesta manera, Riera vol subratllar la naturalesa corporal o física de l'amor, lluny de tota idealització platònica o de les deformacions espiritualistes que la religió ha fomentat⁸. A més, el segon hemistiqui del vers 6 i tot el vers 7 ens ofereixen una informació addicional sobre aquest nou protagonista, la qual ens augmenta la idea de la magnitud del canvi experimentat: si ara el cos s'ha posat “expectant” —això és, actiu—, just abans es caracteritzava per una actitud del tot diferent, més tost característica de la depressió: “abans solcaven ombres / i un temps de desencís espès que m'ofegava”. Notem que, si bé el primer element d'aquests sintagmes coordinats (“abans solcaven ombres”) es refereix al cos, el segon es refereix a tot el conjunt de la persona, ja que hi torna aparèixer la primera persona del singular (“m'ofegava”). És clar que la raó del canvi ha vingut determinada per l'acció que ha originat aquesta expectació: això és, el fet d'esperar la persona estimada, que és sentit com una acció única i fins aleshores mai no duta a terme (“com si mai altra cosa”), tot i que hem de suposar que en altres ocasions el poeta ha d'haver viscut esperes com aquesta.

La segona oració gramatical ocupa des del segon hemistiqui del vers 9 fins al final del vers 13. La seva funció és subsidiària de la frase / seqüència anterior, ja que només pretén fer palès que la transformació operada no afecta en res l'aspecte exterior del poeta, sinó que es tracta exclusivament d'un canvi interior o d'estat anímic. Així, “les ferides dels anys”, el color dels ulls, “l'empremta” dels dits, “el to de veu” i “el número /

⁷ Sobre aquesta qüestió, vegeu Pere ROSSELLÓBOVER, «La influència de la Generació del 27 en la poesia de Miquel Àngel Riera», *Estudis Balearics*, 54-55 (febrer-setembre 1996), pàgs. 53-68.

⁸ Vegeu l'article de Pau GILBERT BARBERÀ, «Maleït platonisme! Pell, carn i cos de persones concretes: etapes d'un combat lliurat —i vençut— en l'obra poètica de Miquel Àngel Riera» dins *Homenatge a Miquel Dolç. Actes del XII Simposi de la Secció Catalana i I de la Secció Balear de la SEEC. Palma, 1 al 4 de febrer de 1996*, ed. a cura de M. C. Bosch i M. A. Fomés (Palma, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear, 1997), pàgs. 531-547.

del carnet personal” que li “garanteix ser poble” segueixen essent exactament els mateixos d’abans. A més, aquests quatre versos i mig tenen la funció de servir d’interludi, que ens prepara per a les dues oracions / seqüències següents, que desenvoluparan el motiu central del poema, que ja havia estat presentat a la primera seqüència.

Les dues oracions següents constitueixen el nucli del poema. La primera s’inicia al vers 14 i acaba al final del vers 21; la segona comença al vers 22 i finalitza al primer hemistiqui del 26. En aquests versos s’aclareix que la transformació soferta pel poeta ha estat generada per l’estimada, això és, pel “tu”. Els tres primers versos de la primera seqüència subratllen la meravella d’aquest canvi. En primer lloc, s’assenyala com la percepció de tota la realitat exterior n’és afectada, la qual cosa es fa explícita mitjançant l’ús de l’animalització: “el món semblà posar-se en zel”. En segon lloc, s’indica com la melangia i la poca magnitud d’un dia feiner qualsevol adquireix de sobte l’ excepcionalitat festiva d’un diumenge. Riera, per referir-se a la grisor d’aquesta jornada, introdueix una sinestèsia consistent a atribuir al vent una tonalitat visual: “un dijous trist color de ventegada”. Subratllem que tot el pes d’aquesta transformació recau sobre el “tu”, que ha estat capaç de sublimar la realitat grisa de la quotidianitat i, en impregnar-li un nou sentit iniciàtic, ha generat el prodigi: “calcant l’estil netíssim de la primera aurora / que posares a punt tot just de ser persona.” Es tracta d’una nova naixença, d’una nova vida, que s’ha obert amb la perspectiva amb què l’estimada ha impregnat el quotidià.

La segona oració trasllada el protagonisme del “tu” al cos de l’estimada. Si el poeta abans s’havia concretat en un “cos”, ara realitza el mateix procés en la figura de la dona. Precisament, ens diu que aquest cos és el resultat de la intensitat del fet d’existir: “de ser-ho tant [persona], de tant com existies”, l’estimada es va concretar i va adquirir corporeïtat, com una forma preferible a la d’ ésser únicament un “concepte”. Adonem-nos com, al capdavant, Miquel Àngel Riera està utilitzant un llenguatge procedent de la religió cristiana: tal com Déu passà d’ ésser espenit a ésser home, tot encarnant-se en Jesucrist, l’estimada –des de la perspectiva del poeta, és clar– va preferir convertir-se en un cos humà que no pas restar una idea pura. Ara bé, aquesta materialització del “tu” en un cos produirà un efecte sobre el “jo” poètic, tot insistint en el poder que la matèria de l’estimada exerceix sobre la seva matèria: “i amb ell arran de mi vaig sentir que escorava / la química del meu.” El poeta empra el mot “química” amb tota intencionalitat, car vol remarcar que aquest procés sofert tan sols és el resultat d’una reacció produïda pel contacte de dos elements individuals, el seu cos i el d’ella, que per separat serien incapaçs de generar cap transformació. D’aquesta manera torna insistir en el caràcter corporal o material de la naturalesa humana, que ja apareixia amb els mateixos termes a *Llibre de benaventurances*, en front de l’ espiritualitat defensada per la tradició religiosa.

Final: versos 26-31

Des del segon hemistiqui del vers 26 fins al final del poema es desenvolupa una darrera oració / seqüència, el centre de la qual es troba al primer hemistiqui del vers 29 (“aquell setze de maig”). Aquest hemistiqui ens aporta la datació del fet descrit en tota la peça i, a més, ens remet directament –tot concretant-lo– al primer vers de la composició. La primera part d’aquesta seqüència final ens narra la manera com s’ha produït la

metamorfosi i retorna al “jo” inicial del poema. El jo poètic escull el pronom “allò”, en la forma neutra i més indefinida, que exclou tota possibilitat d’humanitat, per explicar la seva naturalesa anterior al canvi operat aquell matí. Ara, però, utilitzarà una metàfora per narrar-nos com s’ha produït la transformació: una “dolça tenalla”, metàfora del sentiment amorós, li ha anat arrancant (“esbrossant”) aquella antiga personalitat fins deixar-lo “nu”, això és, “amb l’hàlit dels sers iniciàtics”. Per tant, la metamorfosi ha consistit en el despullament d’una personalitat afegida, adherida posteriorment, i en la descoberta de la seva naturalesa més íntima i autèntica, de manera que, com també ja s’havia suggerit al primer vers, ens trobem davant un nou naixement.

La segona part d’aquesta seqüència és introduïda per un gerundi (“demostrant-me”) i és una conseqüència o lliçó que el poeta dedueix dels fets viscuts. Altra volta el poema ens remet al seu inici, tot deduïnt que “un dia / nat per ser qualsevol” pot esdevenir especial i s’hi pot produir un fet meravellós. La raó d’aquest canvi serà explicada al darrer vers del poema, on ens revela que tot ha consistit en el fet d’ésser sotmès, a partir d’un bes, pel cos de la persona estimada. És a dir, en una possessió o lliurament del “jo” al “tu”. Adonem-nos com no és casual que el darrer vers acabi amb la paraula “cos”, tot insistint en un dels motius centrals del poema.

Cloenda

Aquest poema de Miquel Àngel Riera il·lustra perfectament el pensament del nostre escriptor sobre la naturalesa humana, que amara tota la seva obra, i constitueix una magnífica obertura del llibre *El pis de la badia*. Amb un llenguatge senzill, únicament amb el suport d’algunes imatges i del vers alexandrí, Riera aconsegueix comunicar al lector la transformació que li ha fet sentir l’experiència d’esperar l’estimada. En la nostra opinió, es tracta d’un dels poemes més bells de la poesia amorosa escrita en català.

///BIBLIOGRAFIA///

- Vicent ANDRÉS ESTEILÉS. «Pròleg» a *Llibre de benaventuranes* (Manacor: “Sa Nostra”, 1980), pp. 11-13. [Reproduït a *Tots els poemes (1957-1981)*].
- Àlex BROCH. «Una metafísica de comunió humana» [*Tots els poemes (1957-1981)*], *Anni del diumenge* (19 de gener de 1986). [Reproduït a *La claror que us don...* (Mallorca: “Sa Nostra”, 1996)].
- Miquel CARDEIL. «Miquel Àngel Riera: “El poema ha de dir veritats”», *Diario de Mallorca* (25 de desembre de 1992).
- Francisco DÍAZ DE CASTRO. «La poesia de Miquel Àngel Riera», *Affar*, 2 (1982), pp. 87-107.
- . «La poesia: un sofriment abstracte», *Lletra de canvi*, 27 (1990), pp. 18-20.
- . «Prólogo» a *Antoloxía poética*, de Miquel Àngel Riera. Edició bilingüe català-galleg. Pròleg i selecció de Francisco Díaz de Castro. Traducció de Xavier Rodríguez Baixeras (A Coruña: Espiral Maior, 2002), pp. 7-34. [El volum conté 59 poemes.]

- Miquel DOLÇ. «Lenguaje de símbolos. Poesía esencial de Miquel Àngel Riera», *La Vanguardia Española* (20 setembre 1973).
- . «Pròleg» a *Paràbola i clam de la cosa humana* (Palma: Llibres Turmeda, 1974), pp. 5-9. [Reproduït a *Tots els poemes (1957-1981)*].
- Pau GILABERT BARBERÀ. «Lectura heraclítica de *La bellesa de l'home* (quelcom més que un caprici)», *Estudis Baleàrics*, 54-55 (febrer-setembre 1996), pp. 43-51.
- . «Malèit platonisme! Pell, carn i cos de persones concretes: etapes d'un combat lliurat –i vençut– en l'obra poètica de Miquel Àngel Riera» dins *Homenatge a Miquel Dolç. Actes del XII Simposi de la Secció Catalana i I de la Secció Balear de la SEEC. Palma, 1 al 4 de febrer de 1996*, ed. a cura de M. C. Bosch i M. A. Fornés (Palma: Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear, 1997), pp. 531-547.
- Josep M. LLOMPART. «Pròleg» a *Poemes a Nai* (Palma: Daedalus, 1965), pp. 5-11. [Reproduït a *Tots els poemes (1957-1981)*].
- Vicenç LLORCA. «Nada se puede contra el ángel», *Lletra de Canvi*, 10 (octubre 1988), pp. 7-11. [Entrevista reproduïda a *Panorama amb home*].
- . *Salvar-se en la paraula. La novel·lística de Miquel Àngel Riera* (Barcelona: Edicions 62, 1995).
- Miquel MARTÍ I POL. «*Poemes a Nai*, de Miquel Àngel Riera», *Serra d'Or*, 3 (març 1966), p. 63.
- Joan MAS I VIVES. «*Llibre de benaventurances*», *Avui* (1 de juny de 1980).
- Marta NADAL. «El grau zero de l'home», *Lletra de canvi*, 27 (1990), pp. 11-13.
- Joan OLIVER. «Paraules preliminars» a *Biografia*, de Miquel Àngel RIERA (Mallorca: Editorial Moll, 1972), pp. 9-10.
- Antoni Miquel PLANAS. «Miquel Àngel Riera. Honestetat i autoexigència» a *Mots, mons i mites. Converses amb escriptors* (Mallorca, "Sa Nostra", 1996), pp. 98-103.
- Pere ROSELLÓ BOVER. «Sobre la poesia de Miquel Àngel Riera», *Maina*, 3 (maig 1981), pp. 38-42.
- . «L'origen dels *Poemes a Nai*, de Miquel Àngel Riera. Procés de formació d'un poeta català», *Serra d'Or*, 264 (setembre 1981), pp. 584-586.
- . «La religió i l'obra de Miquel Àngel Riera», *Affar*, 1 (1981), pp. 119-128. [Reimprès a *Comunicació*, 29-30 (febrer 1984), pp. 5-11; i a *Panorama amb home*].
- . *L'escriptura de l'home. Introducció a l'obra literària de Miquel Àngel Riera* (Palma: Obra Cultural Balear i Universitat de Palma de Mallorca, 1982).
- . «Literature and Humanity: The work of Miquel Àngel Riera», *Catalan Writing*, 2 (desembre 1988), pp. 32-45. [Reproduït en català a *Panorama amb home*].
- . «Miquel Àngel Riera: "El compromís amb la bellesa"», *Lletra de Canvi*, 27, 1990), pp. 7-10.
- . «Miquel Àngel Riera. Aproximació biogràfica a l'home que va crear bellesa», *Serra d'Or*, 443 (novembre 1996), pp. 20-23.
- . «La influència de la Generació del 27 en la poesia de Miquel Àngel Riera», *Estudis Baleàrics*, 54-55 (febrer-setembre 1996), pp. 53-68.
- . «Alguns ressons de l'Escola Mallorquina en la poesia de Miquel Àngel Riera», *Revista de L'Alguer*, 10 (desembre 1999), pp. 199-208.
- . «La poesia de Miquel Àngel Riera» a Miquel Àngel RIERA, *Obra Poètica Completa (1953-1993)* Edició crítica a cura de Pere Rosselló Bover. (Port de Pollença: edicions del salobre, 2004), pp. xv-liv.

- Xavier Bru DE SALA. «Pròleg» a *Tots els poemes (1957-1981)* (Barcelona: Edicions 62, 1985), pp. 7-32. [Reproduït a *Panorama amb home*].
- AA.DD.. *Panorama amb home*. A cura de Basilio Baltasar. (Palma: Conselleria de Cultura Educació i Esports del Govern Balear, 1990).
- AA.DD.. *La claror que us don...* (Mallorca: “Sa Nostra”, 1996)

